

Informacja na temat realizacji zadania "Ochrona Głównego Zbiornika Wód Podziemnych 330 - Gliwice poprzez kompleksowe unieszkodliwienie odpadów wraz z rekultywacją terenów skażonych Zakładów Chemicznych "Tarnowskie Góry" w Tarnowskich Górach w likwidacji" - sesja Rady Powiatu w dniu 25.08.2015 r.

Inwestycja związana z realizacją zadania "Ochrona GZWP 330-Gliwice (...)".

Zapoczątkowane przez Likwidatora Zakładów Chemicznych "Tarnowskie Góry" zadanie pn. „Ochrona Głównego Zbiornika Wód Podziemnych 330 – Gliwice poprzez kompleksowe unieszkodliwienie odpadów wraz z rekultywacją terenów skażonych Zakładów Chemicznych „Tarnowskie Góry” w Tarnowskich Górach w Likwidacji” zakładało usunięcie wszystkich odpadów poprodukcyjnych zlokalizowanych w zwałowiskach a następnie unieszkodliwienie ich w składowisku odpadów. W latach 2000-2006 Likwidator Zakładów Chemicznych w ramach realizacji ww. zadania zrealizował zakres prac za kwotę 218,4 mln zł pochodzącą ze środków krajowych (na podstawie porozumień z Ministerstwem Skarbu Państwa, Ministerstwem Środowiska, Wojewodą Śląskim, NFOŚ, WFOŚ, PFOŚ i Gminą Tarnowskie Góry). W okresie tym wykonano łącznie następujący zakres prac:

- wybudowano kwatery K1 do K5 o łącznej pojemności ok 1,3 mln m³ i łącznej powierzchni 13 ha,
- wyburzono 99% obiektów kubaturowych oraz usunięto i unieszkodliwiono pozostałości z instalacji produkcyjnych,
- zlikwidowano zwałowiska odpadów niebezpiecznych nr 2, 3, 3a, 7, "obszar GIV" oraz rozpoczęto likwidację zwałowisk nr 4+4a, 5 i 6,
- unieszkodliwiono poprzez wbudowanie do CSO ponad 900 tys. m³ odpadów niebezpiecznych,
- zrehabilitowano teren o powierzchni ok. 11 ha, zamknięto i zrehabilitowano część okrywy kwater CSO o powierzchni ponad 4 ha,
- uregulowano koryto rzeki Stoła na długości ponad 700 m.

Skarb Państwa – Starosta Tarnogórski wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej przejął na podstawie aktu notarialnego Rep. A nr 5604/2008 z dnia 29 lutego 2008 roku – *oświadczenia o zrzeczeniu się prawa użytkowania wieczystego gruntu oraz prawa własności urządzeń, budowli i budynków stanowiących odrębne nieruchomości w trybie art. 16 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami* do zasobu nieruchomości Skarbu Państwa nieruchomości po Zakładach Chemicznych "Tarnowskie Góry" w Tarnowskich Górach w Likwidacji. Łączna powierzchnia przekazanych nieruchomości wynosiła ponad 54 ha. Po przejęciu nieruchomości Starosta Tarnogórski w ramach kontynuacji rozpoczętego przez Likwidatora zadania zrealizował w latach 2010 - 2012 przedsięwzięcie pn. „Unieszkodliwienie co najmniej 72 tys. m³ odpadów niebezpiecznych oraz dokończenie rekultywacji kwatery K3 Centralnego Składowiska Odpadów, na terenie byłych Zakładów Chemicznych „Tarnowskie Góry” w Tarnowskich Górach”. Środki na realizację powyższego przedsięwzięcia pozyskano z dotacji udzielonej przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie oraz Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach przy udziale środków własnych Starostwa.

W ramach przedsięwzięcia z terenów byłych Zakładów Chemicznych usunięto 75,5 tys. m³ odpadów, które następnie zostały wbudowane w Centralne Składowisko Odpadów. Ponadto zamknięto jedną z kwater składowiska oraz zrehabilitowano teren o powierzchni 1,7 ha.

Celem potwierdzenia osiągnięcia założonego dla inwestycji efektu ekologicznego i rzeczowego na wniosek Starosty Tarnogórskiego przeprowadzana została kontrola Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach, który pismami z dnia 05.07.2012 r. potwierdził jego osiągnięcie.

Łączna kwota zadania, wyniosła: 10 177 679,22 zł brutto. WFOŚiGW przekazał środki dotacji w wysokości 3.432.422,88 zł, natomiast NFOŚiGW przekazał środki dotacji w wysokości 6.700.256,34 zł, oraz wydatkowano środki własne w wysokości 45.000,00 zł.

Koszty w rozbiciu przedmiotowym:

- wykonawca robót - firma Hydrobudowa Polska S.A. - 9 837 977,77 zł,
- inżynier kontraktu - firma Grontmij Polska sp. z o.o. - 294 701,45 zł,
- nadzór autorski - firma Techunion Sp. z o.o. - 45 000,00 zł.

Dotychczas poniesione nakłady inwestycyjne od roku 2000 wyniosły łącznie 228,6 mln zł. Do dnia dzisiejszego do Centralnego Składowiska Odpadów (CSO) wbudowano ponad 1 mln m³ odpadów, natomiast szacuje się że do unieszkodliwienia pozostaje ok. 425 tys. m³ odpadów, co stanowi ok. 29 % łącznej ilości odpadów przewidzianych do wbudowania w składowisko (zrealizowany zakres wynosi ok. 71 %). Do wbudowania w CSO przewiduje się następujące ilości odpadów:

- 272,0 tys. m³ - ze zwałowiska nr 1 (na terenach prywatnych),
- 62,1 tys. m³ - ze zwałowiska nr 4 + 4A,
- 74,7 tys. m³ - ze zwałowiska nr 6,
- 13,6 tys. m³ - gruntu z terenu byłego zakładu, w tym z terenu bocznicy kolejowej,
- 2,6 tys. m³ - gruzu z wyburzeń obiektów i infrastruktury byłego zakładu.

Odpady zlokalizowane na ww. zwałowiskach pochodzą z produkcji siarczku baru, chlorku baru i azotanu baru, zakładowej oczyszczalni ścieków oraz z produkcji celulozy. Wszystkie odpady poprodukcyjne Zakładów Chemicznych należy zaliczyć do grupy odpadów szczególnie szkodliwych dla środowiska. Zawierają one w swoim składzie trucizny (rozpuszczalne związki baru i strontu) lub środki szkodliwe (związki boru, cynku, miedzi).

Do rekultywacji biologicznej pozostaje 26,3 ha terenów stanowiących własność Skarbu Państwa (w tym 7,38 ha dotyczy rekultywacji pozostałych kwater Centralnego Składowiska Odpadów) oraz 10,2 ha terenów stanowiących własność osób prywatnych. Ponadto zakres inwestycji obejmować będzie również makroniwelację terenów, wyburzenia pozostałych obiektów technologicznych, likwidację infrastruktury technicznej oraz zamknięcie kwater K4 i K5 CSO.

W ramach powyższego zakresu robót, przy założeniu unieszkodliwienia odpadów ze zwałowiska nr 1 zostaną usunięte wszystkie odpady poprodukcyjne byłego zakładu, zamknięte zostanie całkowicie Centralne Składowisko Odpadów oraz całkowicie zrehabilitowany zostanie zdegradowany teren.

Finansowanie kolejnego etapu zadania.

Wnioski o dofinansowanie w formie dotacji zadania pn. *"Likwidacja zwałowiska nr 4, 4a i 6 oraz zakończenie wyburzeń, rekultywacji zwałowisk i obszaru zakładowego na terenie byłych Zakładów Chemicznych "Tarnowskie Góry" w Tarnowskich Górach"*, jako kolejnego etapu zadania inwestycyjnego pn. *"Ochrona Głównego Zbiornika Wód Podziemnych "330-Gliwice" przez kompleksowe unieszkodliwienie odpadów wraz z rekultywacją terenów skażonych Zakładów Chemicznych "Tarnowskie Góry" w Tarnowskich Górach w likwidacji"* zostały złożone we wrześniu 2014 r. do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach oraz w październiku 2014 r. do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Szacowany koszt inwestycji to łącznie ok. 60,4 mln zł, z czego wnioskowana kwota dofinansowania NFOŚiGW to ok. 43,6 mln zł a WFOŚiGW ok. 16,8 mln zł. Zakres robót oraz koszty zostały określone na podstawie sporządzonego programu funkcjonalno-użytkowego oraz harmonogramu rzeczowo-finansowego zadania. Przewiduje się unieszkodliwienie poprzez składowanie ok. 153 tys. m³ odpadów oraz poddanie rekultywacji obszaru o pow. 18,9 ha. Odpady oraz tereny przeznaczone do rekultywacji znajdują się na nieruchomościach stanowiących własność Skarbu Państwa - Starosty Tarnogórskiego wykonującego zadania z zakresu administracji rządowej. Wnioskowany zakres zadania nie obejmuje unieszkodliwienia odpadów ze zwałowiska nr 1 oraz zamknięcia kwater K4 i K5 CSO.

Rada Nadzorcza Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach w dniu 22 kwietnia 2015 r. wyraziła zgodę na udzielenie promesy finansowania zadania pn. *"Likwidacja zwałowiska nr 4, 4a i 6 oraz zakończenie wyburzeń, rekultywacji zwałowisk i obszaru zakładowego na terenie byłych Zakładów Chemicznych "Tarnowskie Góry" w Tarnowskich Górach"*. Warunkiem podjęcia ostatecznej uchwały o udzieleniu dofinansowania jest dostarczenie dokumentów zatwierdzających zadanie do realizacji zgodnie z prawem budowlanym, tj. projektów wykonawczych oraz dokumentów wskazujących pozostałe źródła finansowania. Promesa jest ważna do dnia 30 września 2015 r.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej pismem z dnia 7 sierpnia 2015 r. poinformował, że zakończył ocenę formalną i ekologiczno-techniczną wniosku o dofinansowanie, który uzyskał ocenę pozytywną. Z uwagi na wysokość wnioskowanej kwoty dotacji oraz ograniczonego budżetu priorytetowego fundusz wskazał, że konieczna jest korekta wniosku w zakresie zmniejszenia kwoty dotacji oraz zasugerował możliwość uzyskania dofinansowania ze środków unijnych w nowej perspektywie 2014-2020 Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko (działanie 2.5 *Poprawa jakości środowiska miejskiego*). Pierwszy nabór konkursowy w ramach wskazanego przez fundusz działania planowany jest w listopadzie br. W celu ustalenia ostatecznych warunków dofinansowania delegacja przedstawicieli Starostwa Powiatowego w Tarnowskich Górach wybiera się na spotkanie negocjacyjne, które odbędzie się w siedzibie funduszu w terminie do 28 sierpnia 2015 r.

Warto w tym miejscu zaznaczyć, że przedsięwzięcie "Ochrona Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (...)" zostało umieszczone wśród projektów warunkowych zawartego we wrześniu 2014 r. Kontraktu Terytorialnego dla Województwa Śląskiego. Jako przewidywane źródła finansowania wskazane zostały właściwe krajowe programy operacyjne na lata 2014-2020 (POLiŚ 2014-2020).

STAROSTA

Józef Burdziak